

A. PEDAGOGIKA A PROFESNÍ ETIKA

Vloženo 2016

1. Současné pojetí pedagogiky. Pedagogika a její charakter, struktura pedagogiky a vývoj. Vztah k jiným vědám. Pedagogika jako normativní věda, jako explorativní a explanační teorie.
2. Aktuální problémy pedagogické vědy v současnosti. Významná témata současné pedagogiky. Ontogenetický vývoj - somatický vývoj, pohybová výkonnost, psychologický vývoj.
3. Základy pedagogického procesu. Výchovný proces, jeho průběh z hlediska vztahů mezi výchovnými cíli, podmínkami a prostředky výchovy. Etapy výchovného procesu z různých hledisek, podmínky efektivity výchovného procesu.
4. Cíle výchovy a výchovy ke zdraví, determinace cílů. Problematika strukturace, hierarchizace a realizace cílů. Edukátor a edukant. Styly výchovy.
5. Sebevýchova a její vývojové úrovně. Význam, cíle a prostředky sebevýchovy. Vztah mezi výchovou a sebevýchovou. Možnosti stimulace sebevýchovných snah edukantů.
6. Metody výchovy, soustava metod. Výchova ke zdraví, chování podporující zdraví své i ostatních. Typy zdravotně edukačních činností a jejich charakteristika. Program Zdraví 21 v ČR.
7. Koncepce rozvoje osobnosti - řešení otázek možností a mezí výchovy. Vliv vnějších a vnitřních podmínek na výchovu. Osobnost jako biologická, psychologická a sociální bytost. Osobnost pedagoga – přístupy, struktura osobnosti, profesiografická analýza jeho činnosti, pedagogické schopnosti a dovednosti.
8. Sociální a pedagogická komunikace a interakce. Osobnost edukátora - vývoj, pojetí ve vztahu k výchově intencionální a funkcionální (přímé a nepřímé). Požadavky na osobnost edukátora, struktura pedagogických dovedností. Současné aktuální problémy rozvoje osobnosti edukátora a edukanta.
9. Pedagogický management. Specifičnost výchovných prostředků v rodině, škole, ve volném času, v působení masových médií. Problematika volného času od počátku 20. století po současnost. Individuální a sociální aspekty. Současná struktura volnočasových aktivit dětí, mládeže, dospělých a seniorů.
10. Prostředí a výchova - typologie prostředí, prostředí z hlediska stimulace a inhibice. Typy nesprávné rodinné výchovy. Péče o jedince nemocné, oslabené a s trvalými vadami. Syndrom CAN, ADHD. Adiktologie.
11. Vzdělávání a školská politika v ČR. "Bílá kniha" - národní program rozvoje vzdělávání v ČR. Rámcové vzdělávací programy jako výraz realizace školské politiky státu, role výchovy ke zdraví. Spektrum vyučovacích řídicích stylů a organizační formy. Výchovné metody v edukaci mládeže, obsahové složky výchovy ke zdraví.

12. Didaktika, předmět a struktura. Vztah obecné didaktiky ke společenským a technickým vědám. Specifika andragogické didaktiky v rámci celoživotního vzdělávání. Teorie a význam kurikula ve výchově ke zdraví. Alternativní směry.

13. Agrese a agresivita v lidské společnosti. Vnitřní a vnější kořeny agresivity - násilí ve společnosti jako sociální problém současnosti. Šikana a stupně šikany - mobbing, bossing.

14. Pedagogický systém J. A. Komenského a jeho význam. Nejvýznamnější didaktické zásady. Výchova a význam vzdělávání jako prostředek všeobecné nápravy věcí lidských. Význam Komenského pro rozvoj českého a světového pedagogického myšlení.

15. Pedagogické směry jejich myšlenkové proudy - vlivy filozofie (existencialismus), psychologie (psychoanalýza), náboženství, politické ideologie (totalitarismus x demokracie): zrod reformní pedagogiky v Evropě (waldorfská pedagogika, M. Montessori, C. Freinet, P. Petersen).

16. Etika a hodnoty společnosti v současném tržním a konkurenčním prostředí. Etický kodex: historie, kodexy v různých profesích (příklady). Obecné a specifické normy společnosti.

17. Didaktika etické výchovy v ČR: etické fórum, výchova k etickým hodnotám (v MŠ, ZŠ, SŠ, etická výchova v rodinném prostředí). Základní vztahy vymezující obsah mravní výchovy.

18. Etická práce s klientem: uchování autonomie klienta, empatie, akceptace, svoboda volby a rozhodnutí, respektování osobnosti. Etický rozměr zdraví a nemoci. Etikoterapie jako cesta k uzdravení.

19. Kategorie etiky: dobro- zlo, morálka, svědomí, ctnosti, svoboda a odpovědnost, Kantův kategorický imperativ- význam a smysl této praxe.

20. Výchova k etickým hodnotám v práci pedagogického pracovníka a vychovatele v oblasti podpory zdraví. Etické hodnoty na pracovišti, etické vztahy mezi spolupracovníky, etické vztahy v působení organizace ke klientům a společnosti.

DOPORUČENÁ LITERATURA

ADAMOVÁ, L. *Základy filosofie, etiky*. Praha: Fortuna, 2010.

Bílá kniha - Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: MŠMT, 2004.

BEZDĚK, C. H. *Etikoterapie: záhada nemoci a smrti*. Olomouc: Fontána, 2007.

ČÁBALOVÁ, D. *Pedagogika*. Praha: Grada, 2011.

DVOŘÁKOVÁ, M., KOLÁŘ, Z., TVRZOVÁ, I., VÁŇOVÁ, R. *Základní učebnice pedagogiky*. Praha: Grada, 2015.

HELUS, J. *Výchova orientovaná na dítě*. Praha: Portál, 2004.

JANKOVSKÝ, J. *Etika pro pomáhající profese*. Praha: Triton, 2003.

JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Media a společnost*. Praha: Portál, 2003.

KABÍČEK, P., CSÉMY, L., HAMANOVÁ, J. a kol. *Rizikové chování v dospívání*. Praha: Triton, 2014.

KOHÁK, E. *Svoboda, svědomí, soužití: kapitoly z mezilidské etiky*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004.

LIBA, J. *Výchova k zdraví a škola*. Prešov: PF PU, 2005.

- MACHOVÁ, J., KUBÁTOVÁ, D. et al. (2009). *Výchova ke zdraví*. Praha: Grada.
- MAREŠ, J. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013.
- MARTÍNEK, Z. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. Praha: Grada, 2009.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: Portál, 2007.
- PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky*. Praha: Portál 2000.
- PRŮCHA, J. *Moderní pedagogika*. Praha: Portál, 2002.
- PŘÍKASKÝ, J., V. *Učebnice základů etiky. Etika*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000.
- PTÁČKOVÁ, L. *Úvod do andragogiky*. České Budějovice: JU, 2006.
- SOMR, M. a kol. *Pedagogika podagogů*. České Budějovice: PF JU, 2012
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: MŠMT, 2004.
- SEMRÁDOVÁ, I. *Paradigma komunikace a technologie vzdělávání*. Hradec Králové: PF, 2003.
- SEMRÁDOVÁ, I. *Úvod do etiky*. Hradec Králové: PF, 2002.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2011.
- SLAVÍK, M. a kol. *Vysokoškolská pedagogika*. Grada, 2012.
- STROUHAL, M. *Teorie výchovy*. Praha: Grada, 2013.
- STŘELEČEK, S. (ED.) *Kapitoly z teorie a metodiky výchovy II*. Brno: Masarykova univerzita, 2005.
- VALIŠOVÁ, A., KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2011.
- VÁŠUTOVÁ, M. *Pedagogické a psychologické problémy dospívání*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2005.
- VILÍMOVÁ, V. *Didaktika tělesné výchovy*. Brno: Masarykova univerzita, 2009.